

DE CHARME VAN HERINNERINGEN AAN HET VERLEDEN

Ik zie mijn werk als "schilderen met bloemen". Wanneer ik begin, is het doek leeg – de bloemen en bladeren zijn mijn unieke kwasten.

'Mijn relatie met het bloemenuniversum maakt een onlosmakelijk deel van ziel uit,' zegt Kiana. 'Maar net als in een van de vele Perzische sprookjes waar ik als kind naar luisterde, kan mijn ziel zich soms verliezen in de vele verschillende ervaringen, reizen en avonturen die ik meemaakte.'

'Het begint met mijn herinneringen, met de vroegste emoties uit mijn jeugd; het wortelt in de tradities van mijn land en in de cultuur waar ik vandaan kom, die altijd een deel van mij zal zijn, waar ik ook heen ga.' Ondanks deze diepe, wezenlijke band begonnen bloemen pas een centrale rol in haar leven te spelen toen ze dertig was. 'Ik had zeker niet gedacht dat ze ooit zo'n belangrijke rol in mijn lotsbestemming zouden spelen, hoewel ze me altijd al betoverden en misschien zelfs beïnvloedden.'

Perzische roots

Kiana's reis bracht haar van Perzië naar San Francisco, van Italië naar Parijs en verder; op elke bestemming deed ze ervaringen op die je terugziet in haar werk. Tegenwoordig verdeelt ze haar tijd tussen de betoverende bossen en bergen van Hudson Valley, New York, waar ze met veel zorg haar eigen tuin vol bloemenwonderen onderhoudt, en het Comomeer in Italië, haar adoptieland en bron van romantische inspiratie. Ze beschouwt de Verenigde Staten als haar thuis en de plaats van haar wedergeboorte, waar ze de ware omvang van haar talent ontdekte en zich ontwikkelde als vrouw en kunstenaar – de plaats waar alles echt begon voor haar.

Kiana's diepste roots liggen echter in Perzië, het Perzië van vóór de islamitische revolutie van 1978/79, een land dat voor altijd in haar hoofd en hart gegrift is, pijnlijk maar inspirerend.

Perzië was voor Kiana een land van sprookjesachtige, haast betoverde landschappen en dorpen, maar ook van het lijden en de tragedies die deel uitmaken van haar leven. Zowel de magie als de beroering uit haar tijd in Perzië zien we terug in de stralende kleuren van haar creaties, in de soms melancholische schaduwrijke schikkingen en in de onvoorspelbare explosies van bloemen, bladeren, takken en fruit. Deze elementen dragen bij aan de unieke stijl die inmiddels wordt bejubeld door haar vele fans over de hele wereld.

Haar vroegste herinneringen voeren haar terug naar een korte periode van geluk samen met haar dierbaren – een geluk waaraan abrupt een einde kwam door de gewelddadige conflicten en politieke en maatschappelijke drama's die de recente geschiedenis van Iran kenmerken. Het licht en de schaduwen van deze ervaringen zullen haar levenspad en keuzes altijd sterk blijven beïnvloeden.

'Ik beschouw mezelf als Perzisch, want het is onmogelijk om je thuisland te vergeten, en mijn Perzië was een geweldig land. Teheran telde vele prachtige tuinen, zoals je kunt lezen in allerlei sprookjes of kunt terugzien in films. Al sinds vervlogen tijden spelen bloemen, geuren en kleuren een belangrijke rol in de Perzische cultuur. Daar heb ik nog steeds levendige herinneringen aan, herinneringen die zich heftig aan me opdringen wanneer ik werk aan een bloemstuk en die me ook vaak 's nachts in mijn dromen bezoeken.'

Kiana herinnert zich haar opa's schitterende tuin, vol potten met weelderige geraniums en diverse kassen waarin hij allerlei planten en bloemen hield. 'Als ik mijn ogen sluit en aan hem denk, vult de geur van de aarde, de bladeren en de bloemblaadjes nog altijd mijn neus. Daar zette ik mijn eerste stappen in het bloemenuniversum,' herinnert ze zich met een weemoedige zucht. Haar oma stopte tere droogbloemen tussen de bladzijden van haar boeken, alsof het kostbare juwelen waren. Sloeg je een boek later open, dan kon het onverwacht nog altijd een heerlijke geur afgeven. 'Mijn waardering voor geuren heb ik beslist van haar meegekregen.'

Geuren spelen een centrale rol in veel van Kiana's jeugdherinneringen. 'Ik herinner me tot op de dag van vandaag de geur van de jasmijn die je op zomermiddagen overal in Iran rook, met dezelfde intensiteit als toen. We brachten onze vakanties door aan de Kaspische Zee, waar mijn ouders een kleine villa hadden. Ik was acht en vond het heerlijk om mezelf te verliezen in de overvloedige natuur in de tuin en rond het huis, vol wilde bloemen die mijn aandacht trokken met hun stralende kleuren en me geweldig fascineerden. Die ervaringen draag ik voor altijd met me mee. Destijds nam ik ze voor lief, maar in de loop der jaren en naarmate ik ouder werd – met essentiële levensfasen als het huwelijk en moederschap, het stichten van een stabiel gezin en het vinden van mijn carrièrepad – zijn ze me steeds dierbaarder geworden. Verleden en heden vormen samen een prachtige constellatie die me stimuleert om vol vertrouwen de nieuwe kansen te verkennen die de toekomst in petto heeft.'

De ervaringen uit Kiana's vroege jeugd vertegenwoordigen twee tegengestelde werelden. 'Van de ene herinner ik me het geluk en de kalmte van het dagelijkse gezinsleven, het ingegeven vertrouwen van de culturele tradities waar wij veel waarde aan hechtten; van de andere herinner ik me de angst en verschrikking.' In 1979, toen Kiana pas vier jaar oud was, brak er een revolutie uit in Iran. 'Ik herinner me precies het vreselijke kabaal waarvan de lucht doordrongen was en het plotselinge geschreeuw van mensen, alsof het nu nog nagalmt in mijn oren, en ik herinner me hoe de vrees voor mijn eigen lot en dat van mijn familie zwaar op mijn hart drukte. Daarna betekende de komst van de dictatuur het einde van onze samenleving – en het einde van mijn betoverde universum en mijn naïviteit.'

Kinderen die oorlog meemaken moeten vaak sneller volwassen worden dan hun leeftijdsgenootjes. Dat gold ook voor Kiana. 'In 1981 brak de oorlog tussen Iran en Irak uit. Vanaf dat moment veranderde alles in mijn leven en mijn jeugd.' Haar familie moest vanuit Teheran naar het platteland vluchten. 'Ik herinner me het geluid van de nachtelijke sirenes en de mensen die op straat samendromden in hun wanhoop om te vluchten,' vertelt ze. Het was de tijd waarin ze leerde te luis-

teren naar de wijsheid van ouderen. 'Mijn vader zei steeds tegen me: "Doe nooit het raam dicht!" Maar ik was bang voor wat er buiten gebeurde, dus op een avond deed ik het toch dicht; diezelfde nacht werden we gebombardeerd. Toen pas snapte ik waarom ik het raam niet dicht had mogen doen. De verbrijzelde ruiten vlogen de hele kamer door. Als bij een wonder raakte ik niet gewond. Dat geluid blijft me voor altijd bij, diepgeworteld in mijn geheugen. Op dat moment begreep ik de onverbiddelijke macht van het lot en hoe enorm kwetsbaar de mens is.'

Omgeven door vernietiging en wanhoop besloten Kiana's ouders Iran te verlaten. 'We kwamen aan in Engeland, maar mijn vader kon geen werk vinden en we waren gedwongen terug te keren naar ons thuisland,' herinnert ze zich met grote droefheid.

Terug in Iran viel het voor Kiana niet mee om haar weg te vinden in een samenleving die gebukt ging onder het juk van een dictatuur en zich kenmerkte door een extreem discriminerende houding jegens vrouwen. Zelfs thuis was het leven niet makkelijk, legt ze uit: 'Mijn vader was heel streng en net als mijn zussen botste ik vaak met hem. Wat echter het zwaarst op me drukte, was dat ik onder een regime van islamitische fanatici naar school moest. Dat was een verschrikkelijke ervaring. Het voelde alsof ik gevangen zat; het voelde alsof ik stikte en verkeerd werd begrepen. Ik had een hekel aan school. Toen begreep ik het belang van vrijheid.'

Kiana leerde de onbestendigheid van het leven het hoofd te bieden door zich te omringen met mensen en dingen die haar dierbaar waren, elke situatie van de zonnige kant te bekijken, geduld te hebben en de kunst van het wachten te beheersen, klaar om tot bloei te komen zodra de gelegenheid zich voordeed.

Ze nam haar toevlucht tot poëzie, literatuur en kalligrafie. 'Kunst heeft me gered door me een reden te geven om te blijven leven en me een sprankje hoop te bieden omringd door zo veel duisternis. Ik trok me vaak terug in die "betoverde tuin" en zonderde me af van alles om me heen.'

Ze voelde zich aangetrokken tot de woorden van de elfde-eeuwse dichter Omar Khayyam: 'Ik beschouwde hem als

een soort heldhaftige revolutionair en was dol op zijn fijngevoeligheid waar het de liefde en de onbestendigheid van het leven betrof, de gedurfde eerlijkheid in zijn pogingen grip te krijgen op de werkelijkheid en om te gaan met de dood, en zijn aangeboren intuïtie voor het vastleggen van vluchtige momenten. Ik putte ook troost uit Iraanse volksmuziek, die voor mij een soort tegengif tegen treurigheid was. De islamitische overheid had popmuziek verboden, dus herontdekte ik de traditionele melodieën en viel er als een blok voor. Met dezelfde intensiteit hield ik van klassieke muziek, vooral Beethoven en Bach, en ik begon piano te spelen en poëzie te schrijven, waarvoor ik me verdiepte in kalligrafie – een soort meditatieve bezigheid.'

Ook bloemen boden momenten van plezier. Kiana's slaapkamerraam keek uit op de tuin en was als een portaal voor haar. 'Als ik in de zomer het raam opende, wekten de geuren die me bereikten betoverende emoties en beelden van verre werelden op. Rond vijf uur 's middags, wanneer de zon onder begon te gaan en de schemer zich aandiende, veranderden de geuren ineens in het dromerige intermezzo waarin dag en nacht samenkomen.' Ze begon bloemzaden te verzamelen en in de tuin te planten, vlak onder haar raam, zodat ze de bloemen vanuit haar kamer kon ruiken.

De tuin bood respijt van de uitdagingen van het dagelijks leven. 'Ik had voortdurend problemen op school. Ik voelde me zo alleen, ik was verdrietig en depressief, en die tuin zorgde voor afleiding.' Ook haar moeder haalde vreugde en steun uit de tuin. 'Mijn moeder was een prachtige ziel, vol optimisme en liefde voor het leven. Ook zij had haar eigen tuintje waar ze haar dagelijkse problemen en zorgen ontvluchtte. Ze hield van hyacinten en tuberozen, bloemen boordevol betoverende geuren.' Maar waar Kiana zich een betere wereld en betere omstandigheden voor vrouwen voorstelde, kreeg ze niet de indruk dat haar moeder hun omstandigheden in Iran in twijfel trok. 'In tegenstelling tot mij accepteerde ze de dingen gewoon, zonder zich af te vragen waarom – destijds was dat immers de gebruikelijke situatie voor alle vrouwen. Ik vocht daar al onbewust tegen, voor mezelf en mijn onafhankelijkheid.'

Blz. 21 Wat is het geheim van de perfecte creatie? Soms heb je voor het gewenste effect slechts een klein detail nodig, zoals een tulp in verschillende tinten roze.

Rechts Gladiolen zijn sterke, elegante bloemen waarmee elke creatie net dat beetje extra krijgt. Foto: Daniel Colvin.

Tot volle bloei in Californië

Toen Kiana vijftien was, vertrok ze met haar familie vanuit Iran naar San Francisco. Ze herinnert zich: 'Voor mij persoonlijk betekende dit een fundamentele verandering, die ook van invloed zou zijn op mijn toekomstige professionele keuzes. Het was een zeer verhelderend moment, een moment waarop ik mezelf, mijn productiviteit en de wil om te leven herontdekte en mijn identiteit vond. Vóór dat moment was mijn verhaal intens, zwaarbevochten, moeilijk en tragisch geweest.'

In San Francisco onderging Kiana haar eerste grote wedergeboorte. Ze belandde vanuit het fundamentalistische Iran in het hart van de hippiecultuur. 'In San Francisco leerde ik mezelf te herontdekken, zelfverzekerd te zijn, en bloeide ik op zoals ik nooit had durven hopen.'

Voor het eerst sinds ze zich kon heugen ging Kiana graag naar school, waar haar leraren haar vriendelijkheid en steun boden. 'Mijn leraren werden mijn beste vrienden, die me inspireerden en hielpen terwijl ik opgroeide. Ik leerde ook over de kracht van gemeenschapszin.' Ze werd lid van het schoolkoor en ontmoette een inspirerende leraar die haar hielp haar artistieke passie en talent te ontwikkelen. De gemeenschap van San Francisco bood een jong meisje dat een duistere, tirannieke plek was ontvlucht de kans om haar gaven te ontdekken, anderen beter te begrijpen, diepgaande empathie te ontwikkelen, en te worden gerespecteerd en gewaardeerd.

Kiana's wereldwijze klasgenoten, veelal ook immigranten, inspireerden en motiveerden haar. 'Mijn klas was multi-etnisch, met veel zeer ambitieuze meisjes die mij aanspoorden mezelf constant te verbeteren.' Haar Engels was nog niet heel goed, maar ze was niet de enige, en de jonge nieuwkomers steunden elkaar. Voor hen was het echt een nieuwe wereld, een nieuwe beschaving, waarin ze samen standvastig vooruit konden kijken, in een vrije en democratische samenleving die eindeloze kansen bood.

'In San Francisco kwamen verleden en heden harmonieus samen, als een perfecte melodie,' herinnert Kiana zich. 'Er

hing een sterke geest van avontuur en ontdekking, en voor mijn ogen ontvouwde zich een wonderbaarlijke wereld, met prachtige tuinen die soms achter hekken of op onverwachte binnenplaatsen verstopt lagen en gigantische parken vol bomen en bloemen, als een universum van mogelijkheden met gelijkheid en vrijheid als basis.'

Ze had toen nooit durven dromen dat bloemen deel zouden uitmaken van haar professionele toekomst, maar werd er zeker wel door omringd. Hoewel ze geen eigen tuin meer hadden, vond het gezin andere manieren om de schoonheid van de natuur te omarmen in hun nieuwe stad. 'Mijn moeder kocht elke dag verse bloemen voor in huis. Zodra mijn vader een baan had, verhuisden we naar een huis in de wijk Stonestown, niet ver van de oceaan en het heerlijke Ocean Beach, omgeven door een eindeloze hoeveelheid bloemen en ongerepte natuur, zoals ik al snel ontdekte.'

'San Francisco zal me altijd dierbaar zijn, omdat de stad me weer tot leven wekte.' Ze erkent dat San Francisco bekendstaat om zijn koude zomers en hardnekkige mist, maar ook dat het grijs werd opgevrolijkt door de stralende kleuren van de bloemen op de markten, de bloembedden, de reusachtige eucalyptusbomen en de botanische tuin in Golden Gate Park. Ze ontdekte Sausalito, een kustplaatsje met vele prachtige tuinen en een sterke mediterrane inborst die doet denken aan Italië of Frankrijk, en de oerbossen op de hellingen en in de dalen rond Mount Tamalpais, inclusief de gigantische sequoia's van Muir Woods met hun torenhoge stammen.

Na de middelbare school ging Kiana aan de universiteit van Californië in Santa Barbara studeren. 'Zo ver van huis zijn, op mezelf wonen en mijn onafhankelijkheid ontdekken was het beste wat me kon overkomen: ik leerde wie ik echt was en ontdekte de grenzen van mijn kunnen. In die tijd wilde ik graag advocaat worden en opkomen voor mensenrechten. Ik wilde echt een verschil maken, de zwakken verdedigen tegen onderdrukking en discriminatie, vooral vrouwen. Ik wilde reizen en de wereld ontdekken, in andere landen wonen en werken.'

‘Iedereen kan een arrangement of stuk boordevol bloemen maken, maar doelgerichte overvloed wekt een moeiteloze en kunstige indruk zonder protserig te zijn.’

Links Soms gaat er niets boven eenvoud en is een bos met lila bloemen voldoende om de omgeving op te fleuren. Foto: Elizabeth Messina.

Romantiek in Italië

Kiana droomde altijd al van Italië, dus toen ze hoorde dat de universiteit een uitwisselingsprogramma in Siena had, greep ze haar kans. Haar aankomst in Italië luidde het begin in van een tweede wedergeboorte.

‘Mijn tijd in Siena was een van de beste perioden van mijn leven. Het studieprogramma duurde slechts tweeënehalve maand, maar ik leerde veel; bovendien was het artistiek en creatief gezien heel stimulerend. Ik raakte zo gesteld op de cultuur van het land dat ik besloot Italiaans te leren. Italië herinnerde me op vele manieren aan het wonderschone Perzië uit mijn jeugd, en voor mij is dit nog altijd een heftig liefdesverhaal.’

Ze ging graag op ontdekking buiten de stadsmuren. ‘Wanneer ik het platteland bezocht, ontdekte ik schitterende gouden graanvelden waar duizenden klaprozen prachtige patronen vormden. Ik liet me graag fotograferen onder priëlen met bloeiende blauwewegen – zelfs nu kan ik ze haast nog ruiken.’

Kiana was als een blok gevallen voor Italië, maar wist op dat moment niet dat haar passie voor de Italiaanse taal haar naar de liefde van haar leven zou leiden. Eenmaal terug in Santa Barbara na het uitwisselingsprogramma ging ze op Italiaanse les, en tijdens een cursus ‘Werk vinden in Italië’ ontmoette ze haar toekomstige man, Nathan Underwood. ‘Tijdens de cursus leerden we telefoongesprekken te voeren en met anderen te communiceren. Iedereen had veel lol en er werden volop grappen gemaakt,’ herinnert Kiana zich. ‘Er hing een creatieve, aanstekelijke vrolijkheid in de lucht, maar Nathan was altijd heel serieus.’

Nathan beschrijft zichzelf als een introvert die altijd een voorliefde voor technologie heeft gehad. ‘Ik had net een graad in de muziek behaald en was drummer. Ik moest een taal kiezen om mijn specialisatietraject te kunnen voortzetten en Italiaans had een prettig ritme.’

Met een glimlach herinnert Kiana zich dat ‘Nathan de grootste nerd in de les was, maar ook zeer attent en empathisch. Hij had een diepe, ontwapenende kracht in zich die ontzettend vertederend was. Hij was pas tweeëntwintig maar al ongelooflijk onafhankelijk en betrouwbaar: je voelde dat je op hem kon rekenen. We werden goede vrienden en toen ik terugging naar San Francisco, begonnen we elkaar lange brieven en e-mails te schrijven waarin we onze dagelijkse beslommeringen deelden.’

Kiana en Nathan lijken zich zowel privé als zakelijk tot elkaar te verhouden als de noten van een perfecte muzikale harmonie. Hoewel hun persoonlijkheden behoorlijk van elkaar verschillen, waren het hun complementaire sterke punten en gedeelde interesses en waarden die hen samenbrachten. Ze hadden allebei een passie voor Italië en muziek, plus een sterke maatschappelijke betrokkenheid. ‘Ik ben van nature verlegen,’ zegt Nathan, ‘dus heb ik het altijd moeilijk gevonden om openlijk mijn gevoelens te uiten. Uiteindelijk bleek echter duidelijk wat we voor elkaar voelden en in 1998 kregen we officieel een relatie.’

Niet veel later keerde Kiana terug naar Italië, via een prestigieus programma dat de Johns Hopkins-universiteit op haar campus in Bologna aanbood.